

Inhoudelijke discussies of gezelligheid - ook voor de VVD van Yeşilgöz en Brekelmans is de keus niet moeilijk

Posted on 16 juni 2026 by Pieter de Jonge

Terugkerend gespreksonderwerp onder journalisten die de VVD volgen: waarom zijn liberale congresgangers kritisch en opstandig in de wandelgangen en volgzzaam tijdens de plenaire vergadering? De Algemene Vergadering (AV) is het hoogste orgaan van de partij. Van 'doeners' verwacht je dat ze hun beslistmacht benutten.

AV's vinden plaats op het partijcongres. Het congres van 13 juni in Den Haag had twee agenda-onderwerpen die geen gevolgen hoefden te hebben voor de regering of landelijke VVD-politici, maar wel konden aantonen of leden inmiddels meer zeggenschap hebben dan enkele jaren geleden: het aannemen van het [Liberaal Manifest](#) en de samenstelling van het hoofdbestuur (HB).

Interne verdeeldheid

Partijen kennen interne stromingen. Zolang als de VVD bestaat, heeft een deel een voorkeur voor het politieke midden en een ander deel voor rechts. De eerste stroming wil coalities met PvdA en D66, de tweede verkiest CDA en andere (centrum)rechtse partijen. De eerste stroming zal altijd het woord 'liberaal' gebruiken; de tweede heeft ook conservatieve trekjes. De VVD is de wisselwerking tussen beide stromingen.

Recent ontstonden extra scheidslijnen. Vanaf najaar 2021 vond een deel van de achterban dat onder premier Mark Rutte te weinig VVD-standpunten waren omgezet in beleid en dat ledeninspraak was verminderd. Deze klachten kwamen vooral van leden van de rechtervleugel, die zich verenigden in de groepering Klassiek Liberaal.

In de zomer van 2023 sloot de VVD regeringssamenwerking met de PVV niet langer uit. Links en rechts binnen de VVD dachten daar verschillend over. De vleugel die zich inhoudelijk herkende in regeringssamenwerking met PvdA en D66, dus in de kabinetten-Rutte II tot en met IV, ontdekte nu voor het eerst hoe weinig invloed leden nog hadden op de landelijke koers. Zo ontstond in 2024 een tweede groepering, De Nieuwe VVD.

Klassiek Liberaal en De Nieuwe VVD wisten al snel hun weg naar de media te vinden. Paniek! Het VVD-kader is er namelijk heilig van overtuigd dat openlijke interne verdeeldheid gevaarlijk is.

Verdeeldheidsangst sloeg door in angstvallig vermijden van iedere inhoudelijke discussie. Vanaf 2018 werden congressen zelfs vervangen door 'VVD-festivals'.

De herijking van het *Liberaal Manifest* was bedoeld om discussie te kanaliseren en tegelijk beheersbaar te houden. Met succes, want op één motie na werd het ongewijzigd aangenomen. Eerdere manifesten verdwenen na voltooiing in een lade.

Nieuw hoofdbestuur

Terwijl het ene vonkje gedooft werd, kon het andere alsnog brandgevaar opleveren. Enkele jaren geleden werd een vacature binnen het HB via-via ingevuld, zonder eerst een voor alle leden openbare vacature met profielschets uit te schrijven. Een kritische motie volgde, het HB nam die ter harte. Toch werden nu ineens *vijf*

vrijgekomen posities op die manier ingevuld.

Een commissie van wijzen had HB-kandidaten benaderd. Die bestond uit twee personen: Christianne van der Wal (geestelijk moeder van het VVD-festival) en Mark Harbers. Op de ochtend van het congres bleek Jan Anthonie Bruijn het derde lid.

Dat is geen kleinigheid. Het liberalisme kwam ooit voort uit betrokken burgers die bezwaar maakten tegen benoemingen op grond van afkomst en vriendjespolitiek. In het openbaar bestuur moesten iedereen zich kunnen kandideren, wat op zijn minst tijdige bekendmaking van vacatures vereist. Wat baat een *Liberaal Manifest* als tegelijk een liberaal basisprincipe met voeten wordt getreden?

Een motie hieromtrent werd 's ochtends besproken in een deelsessie. In de AV werden de kandidaten per acclamatie benoemd. Ton van Nimwegen, sinds een half jaar partijvoorzitter zonder tegenkandidaat, was van 2017 tot 2023 HB-lid. Onder de nieuwe kandidaten bevinden zich oud-JOVD-voorzitter Mauk Bressser, oud-Europarlementariër (2017-2024) Caroline Nagtegaal en wethouder Nick Derks (voorheen Apeldoorn, nu Doesburg). Mensen die eerder tevreden dan kritisch lijken over de gang van zaken in het tijdperk-Mark Rutte (2006-2023).

De meest opvallende benoeming is die van oud-Kamerlid, - minister en senaatsfractievoorzitter Annemarie Jorritsma tot vicevoorzitter. Onder leden is zij omstreden, omdat zij veelvuldig optreedt in de media, terwijl ze vroeger om die reden Hans Wiegel hekelde.

Verandering en continuïteit

De festivals zijn passé, het congres is weer traditioneel: 's ochtends inhoudelijke deelsessies en na de lunch plenair. Op punten is tegemoetgekomen aan meer roep om inhoudelijke discussie.

Plenair moet vooral gezellig blijven. Rond half twee begon het met sfeerverhoging: motiverende toespraken van achtereenvolgens partijvoorzitter Van Nimwegen, partijleider en vicepremier Dilan Yeşilgöz en fractievoorzitter Ruben Brekelmans. De laatste twee sloten af door om en om leden in de zaal de microfoon te geven en een vraag te laten stellen.

Na een pauze werden vanaf half vier inhoudelijke kwesties afgehandeld: *Liberaal*

Manifest, moties en (her)benoeming van hoofdbestuurders. Half vier is ook het moment dat leden die ver weg wonen of kleine kinderen hebben op hun horloge beginnen te kijken.

Andere partijen

Veel leden zien geen problemen. De VVD doet het goed bij verkiezingen, in formaties en levert goede bestuurders. Geen reden voor bezorgdheid.

CDA, PvdA en VVD waren lang de drie grote partijen. In 2023 zakte het CDA naar vijf zetels en voorspelde iedereen het einde van de partij. Op de dag van het VVD-congres hief de andere grote volkspartij, de PvdA, zich op om te fuseren bij GroenLinks – op één verkiezingsuitslag in 2017 na altijd *kleiner* dan de PvdA.

Wijs leden hierop en ze antwoorden dat het CDA verdwijnt door ontkerkelijking en dat de PvdA zichzelf overleefd had. Voor de liberale VVD zien ze geen problemen.

Tegelijk met het VVD-congres werd op de eerste etage een (besloten) bijeenkomst gehouden van het European Liberal Forum (ELF), het Europese verband van liberale denktanks. Tijdens de AV werden vertegenwoordigers van de Oekraïense liberalen met applaus begroet. De VVD lijkt weer belangstelling te tonen voor buitenlandse liberalen.

Toch wisten veel VVD-congresgangers niet dat de Duitse zusterpartij FDP vorig jaar voor de tweede keer sinds 2013 onder de 5 procent-kiesdrempel zakte en uit de Bondsdag verdween. Ze wisten evenmin dat de Vlaamse liberalen volgens peilingen nog maar nipt boven diezelfde drempel blijven. Europees staan de liberalen er niet goed voor.

Of je de VVD nu vergelijkt met de andere twee voormalige Nederlandse volkspartijen of met buitenlandse liberalen: wat met die partijen gebeurde, kan ook de VVD overkomen.

Geen wondermiddel

Meer ledeninvloed is geen wondermiddel. In aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2021 wilde D66 liever Sigrid Kaag dan Rob Jetten als lijsttrekker. Op het laatste moment wilde de PvdA niet opnieuw met Lodewijk

Asscher de verkiezingen in – zijn opvolger werd de onfortuinlijke Lilianne Ploumen.

Er zijn echter ook voorbeelden van het tegendeel: verlies omdat de partijleiding waarschuwingen en opbouwende kritiek negeerde. De Belgische liberale premier Alexander De Croo (de voorganger van Bart De Wever) en FDP-leider Christian Lindner omringden zich met geestverwanten en bewonderaars. De uitkomsten zijn bekend.

Een gewaarschuwde partij

Net als Rutte was Guy Verhofstadt de eerste liberale premier in lange tijd. Na diens premierschap bleef zijn partij Open Vld ononderbroken in de regering, maar wel met een dalende lijn bij verkiezingen. Bij Open Vld, sinds kort 'Anders.' geheten, hebben betrokken leden meer dan eens aan de bel getrokken en een koerswijziging voorgesteld. Waarna de partijtop toch haar eigen zin deed.

Uiteindelijk stapten de oorspronkelijke centrumrechtse kiezers over naar een andere partij: de [N-VA van Bart De Wever](#). De eerste verkiezingsdeelname was in 2003, het jaar waarin Open Vld haar beste resultaat ooit behaalde. De N-VA kreeg maar één zetel en leek gedoemd te mislukken.

JA21 overleefde de verkiezingsnederlaag van 2023 en heeft nu negen zetels. BBB verloor na regeringsdeelname drie Kamerzetels, maar deed het dit jaar niet slecht bij de gemeenteraadsverkiezingen. Het Belgische scenario hoeft zich niet te herhalen, maar een gewaarschuwde liberale partij telt voor twee.

Wynia's Week verschijnt 156 keer per jaar en wordt **volledig mogelijk gemaakt** door de donateurs. Doet u mee? [Doneren kan zo](#). **Hartelijk dank!**